

Aktuálne z autorského práva

Novela Autorského zákona – zákon č. 71/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov, bola schválená Národnou radou SR 16. februára 2022 a nadobudla účinnosť 25. marca 2022. Primárnym cieľom novely Autorského zákona bolo transponovať do právneho poriadku Slovenskej republiky dve nové smernice Európskej únie.

Prvou z nich je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (ďalej smernica o autorskom práve). Smernica o autorskom práve harmonizuje rôzne oblasti autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom spojené najmä s rýchlym rozvojom digitálneho prostredia v EÚ. Prostredníctvom novely Autorského zákona a v zmysle smernice o autorskom práve pribudli v Autorskom zákone nové výnimky z autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom (napr. výnimka na použitie diela na účel zachovania kultúrneho dedičstva alebo výnimka na použitie diela pri čerpaní údajov) a súčasne došlo k prispôsobeniu a úprave niektorých pôvodných výnimiek (napr. tzv. školskej výnimky). Rozšírené a doplnené boli aj ustanovenia týkajúce sa obchodne nedostupných diel a na to nadväzujúcej problematiky uzatvárania rozšírených hromadných licenčných zmlúv. Novela tiež vytvorila nové právo súvisiace s autorským právom pre vydavateľov periodík, na základe čoho sa do časti Autorského zákona o právach súvisiacich s autorským právom pridala nová piata hlava s vymedzením náležitostí predmetného práva. Novelizáciou sa podľa smernice o autorskom práve zaviedli v Autorskom zákone povinnosti pre poskytovateľov on-line služieb zdieľania obsahu a upravila sa tiež otázka zodpovednosti týchto subjektov za konkrétne spôsoby použitia autorskoprávne chráneného obsahu. Digitálnemu trhu súčasne pomôže doplnenie nových nástrojov transparentnosti (napr. dodatočné vyrovnanie alebo niekoľko dopĺňujúcich informačných či oznamovacích povinností) a dôraz na využívanie alternatívnych metód riešenia sporov, ako je mediácia alebo arbitrážne konanie. Prebratie smernice o autorskom práve prostredníctvom spomínanej novely si vyžiadalo rovnako menšie zásahy do problematiky zmlúv, do práv súvisiacich s autorským právom, do definícií, do spôsobov použitia diel a iných predmetov ochrany, ako aj do vzťahov medzi nositeľmi práv a používateľmi vrátane vzťahov s organizáciami kolektívnej správy.

Druhou smernicou prebratou do Autorského zákona uvedenou novelou je smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré on-line vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a ktorou sa mení smernica Rady 93/83/EHS (ďalej smernica o on-line prenosoch vysielateľov a o retransmisii). Novela Autorského zákona podľa smernice o on-line prenosoch vysielateľov a o retransmisii reguluje predovšetkým doplnkové on-line služby spojené s vysielaním, vo vzťahu ku ktorým zavádza do ustanovení o rozšírených hromadných licenčných zmluvách zásadu krajiny pôvodu, podľa ktorej sa k vymedzeným autorskoprávnym spôsobom použitia vysporiadajú práva a uzavrujú licenčné zmluvy len v členskom štáte vysielateľa. Novela Autorského zákona tiež zohľadňuje nové metódy retransmisie (retransmisie cez internet) a upravuje ich režim vysporiadania práv. Rovnako bolo potrebné vyriešiť vysporiadanie práv v prípade prenosu programov prostredníctvom techniky tzv. priameho vstupu. V zmysle zachovania konzistentnosti Autorského zákona sa novela venuje najmä úprave relevantných autorskoprávných spôsobov použitia (napr. verejný prenos, retransmisia) a ich definícií, kým nové pojmy z oblasti vysielania a retransmisie, ktoré uvedená smernica zavádza, sa dopĺňajú do obsahovo príbuzného zákona o mediálnych službách. Z toho dôvodu sú novelizované prevažne ustanovenia o spôsoboch použitia, ku ktorým možno uzatvárať rozšírené hromadné licenčné zmluvy, ako aj ustanovenia o povinne kolektívne spravovaných právach.

Okrem transpozície smerníc sa novelou zároveň rieši niekoľko aktuálnych aplikačných problémov z praxe v oblasti kolektívnej správy práv, najmä pri výbere príjmu z kolektívnej správy práv organizáciami kolektívnej správy, opätovne sa vkladá povinnosť organizácie kolektívnej správy vytvárať rezervný fond alebo sa dopĺňajú i spresňujú ustanovenia o dohode o spoločnej správe. Zároveň sa mierne posilňuje dohľad Ministerstva kultúry SR nad organizáciami kolektívnej správy a čiastočne sa pridávajú právomoci Ministerstva kultúry SR v konaní o udelenie oprávnenia alebo v konaní o zmenu oprávnenia organizácií kolektívnej správy.

Celkovo novela Autorského zákona prispieva k nastaveniu rovnováhy medzi subjektmi – používateľmi a nositeľmi práv prostredníctvom regulácie ich práv a povinností,

ako aj k zlepšeniu využívania kreatívneho obsahu tým, že prináša nové možnosti použitia predmetov ochrany a udeľovania licencií v digitálnom prostredí.

Protimonopolný úrad SR vydal v marci 2022 rozhodnutie týkajúce sa zneužívania dominantného postavenia v konaní vedenom proti organizácii kolektívnej správy LITA, autorská spoločnosť (ďalej LITA). Konanie, začaté ešte v júli 2020, sa týkalo kolektívnej správy práv a výberu odmien pre autorov za použitie ich diel prostredníctvom rozhlasových a televíznych prijímačov v hoteloch a iných ubytovacích zariadeniach. V zmysle Autorského zákona teda v konaní išlo primárne o posúdenie sadziieb za použitie diel technickým predvedením, resp. verejným prenosom v prevádzkarňach prostredníctvom technického zariadenia. Protimonopolný úrad SR v rozhodnutí uložil organizácii kolektívnej správy LITA pokutu takmer 60-tisíc eur. Podľa rozhodnutia Protimonopolného úradu SR organizácia kolektívnej správy LITA, vyberajúca odmeny pre autorov z oblasti audiovizie, literatúry, divadla a výtvarného umenia, zneužila svoje dominantné postavenie a v rokoch 2015 až 2019 mala nastavené neprímerane vysoké sadzby pre používateľov, ktorými boli hotelieri a prevádzkovatelia ubytovacích zariadení. LITA s rozhodnutím Protimonopolného úradu SR nesúhlasí, pričom argumentuje tým, že Protimonopolný úrad SR nevykonal pri posudzovaní sadziieb LITA dostatočnú ekonomickú analýzu, napr. nedostatočne porovnal sadzby LITA so sadzbami organizácií kolektívnej správy v iných európskych krajinách. Keďže LITA sa proti rozhodnutiu Protimonopolného úradu SR odvolala, rozhodnutie nie je zatiaľ právoplatné.¹

Svetová organizácia duševného vlastníctva (WIPO) po útlme spôsobenom pandémiou obnovuje v novom (tzv. hybridnom – možnosť vzdialeného pripojenia alebo fyzickej účasti) formáte zasadnutia výborov, ako aj substantívne rokovania o expertných témach vrátane autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom. Stály výbor WIPO pre autorské právo a práva súvisiace s autorským právom (SCCR WIPO), ktorého zasadnutie sa konalo začiatkom mája 2022, sa tak vrátil k odborným diskusiám najmä o návrhu textu medzinárodnej zmluvy o ochrane vysielacích organizácií. Skupina tzv. priateľov predsedu (Friends of Chair) pripravila nový revidovaný a skonsolidovaný návrh textu medzinárodnej zmluvy o ochrane vysielacích organizácií, ktorý je založený predovšetkým na širokom výhradnom práve vysielateľov na retransmisiu ich signálov nesúcich programy. Nový návrh priznáva vysielateľom

aj ďalšie výhradné práva, napr. výhradné právo udeľovať súhlas na následný oneskorený (odložený) prenos už uložených programov verejnosti alebo výhradné právo udeliť súhlas na retransmisiu alebo prenos tzv. predvysielacieho signálu. Okrem ochrany vysielateľov sa v rámci agendy SCCR WIPO bude pokračovať v negociáciách o téme autorskoprávných výnimiek a obmedzení s cieľom zamerať sa jednak na cezhraničné aspekty výnimiek (cezhraničná výmena autorskoprávne chránených materiálov) pre knižnice, archívy a múzeá, ako aj na prispôbenie výnimiek použitiu autorskoprávne chránených predmetov pri cezhraničnom on-line vyučovaní. Časť zasadnutia SCCR WIPO bola venovaná aj dopadom pandémie Covid-19 na autorskoprávny ekosystém, konkrétne v dvoch paneloch odzneli informácie a dáta o vplyve pandémie na kreatívny priemysel i na vzdelávacie, výskumné inštitúcie a inštitúcie kultúrneho dedičstva. Predmetné údaje boli zhromaždené na základe vstupov a príspevkov členských štátov, mimovládnych organizácií a ďalších zainteresovaných subjektov.²

Niekoľko zaujímavých noviniek priniesol tiež Súdny dvor EÚ (SD EÚ).

SD EÚ je čoraz častejšie konfrontovaný s digitálnymi použitiami diel a iných predmetov ochrany a s ich zahrnutím pod určité autorskoprávne spôsoby použitia. V rozsudku SD EÚ vo veci C-433/20 vydanom v marci 2022 stáli proti sebe rakúska organizácia kolektívnej správy Austro-Mechana a spoločnosť Strato AG poskytujúca zákazníkom službu „HiDrive“, prostredníctvom ktorej sprístupňuje úložný priestor v rámci cloud computingu. Austro-Mechana vyberá ako organizácia kolektívnej správy aj náhradu odmeny za výnimku na vyhotovenie rozmnoženiny diela pre súkromnú potrebu a žiadala od spoločnosti Strato AG zaplatenie náhrady odmeny za poskytovanie on-line služby úložného priestoru a ukladanie autorskoprávne chráneného obsahu do klaudu. Keďže spoločnosť Strato AG sa bránila tým, že za službu cloud computingu jej nevzniká nárok na zaplatenie náhrady odmeny, lebo jednak v štáte (v Nemecku), kde sú umiestnené jej servery, už poplatok zaplatila v cene týchto serverov ich výrobcom, resp. dovozcom, a jednak používatelia v Rakúsku náhradu odmeny zaplatili zase v cene koncových zariadení potrebných na nahrávanie obsahu do klaudu. Rakúsky Vyšší krajský súd nakoniec na objasnenie položil SD EÚ dve prejudiciálne otázky, v ktorých žiadal o výklad smernice 2001/29/ES³. Konkrétne sa pýta, či sa výnimka na vyhotovenie rozmnoženiny

1 Viac informácií na stránke organizácie kolektívnej správy LITA – <https://www.lita.sk/magazin/stanovisko-lita-ku-konaniu-pmu> alebo na stránke Asociácie hotelov a reštaurácií Slovenska (AHR) – <https://www.zhrs.sk/pre-media/1432-organizacia-kolektivnej-spravy-zneuzyvala-svoje-dominantne-postavenie-rozhodol-o-tom-protimonopolny-urad-sr>.

2 Viac informácií je dostupných na stránke SCCR WIPO: https://www.wipo.int/meetings/en/details.jsp?meeting_id=69311; odkaz na vstupy a príspevky k informačným panelom o dopadoch pandémie Covid-19 je dostupný na stránke: <https://www.wipo.int/meetings/en/2022/info-session-impact-covid-19-copyright-ecosystems.html>.

3 Smernica 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.

diela pre súkromnú potrebu a za ňu prislúchajúca náhrada odmeny má uplatniť aj na rozmnoženiny ukladané v rámci cloud computingu a či je v súlade s právom EÚ, ak národné právo vylúči poskytovateľa služby cloud computingu z povinnosti platiť náhradu odmeny. SD EÚ v rozsudku rozhodol, že výnimka na vyhotovenie rozmnoženiny diela pre súkromnú potrebu sa vzťahuje aj na rozmnoženiny diel na serveri, na ktorom poskytovateľ služieb cloud computingu sprístupňuje používateľovi úložný priestor. SD EÚ sa tu oprel predovšetkým o široký výklad pojmu „vyhotovenie rozmnoženiny“ a výrazu „akékoľvek médium“. Zároveň však SD EÚ dodal, že ČŠ nemajú povinnosť uložiť poskytovateľom služieb cloud computingu zaplatenie náhrady odmeny podľa tejto výnimky, pokiaľ je zaplatenie náhrady odmeny v prospech nositeľov práv upravené iným spôsobom. V tomto prípade SD EÚ skonštatoval, že ujma spôsobená nositeľom práv využitím výnimky na vyhotovenie rozmnoženín pre súkromnú potrebu sa musí nahradit' alebo kompenzovať, no ponecháva sa na ČŠ, aby zabezpečili primeraný systém náhrady odmeny. ČŠ teda môžu určiť, či náhradu odmeny bude znášať osoba, ktorá vyhotoví rozmnoženinu na súkromné použitie (t. j. osoba používajúca služby úložného priestoru v rámci cloud computingu) alebo ak sa dá takýto konečný používateľ identifikovať len s ťažkosťou, môžu byť náhradou odmeny zaťaženie výrobcovia alebo dovozcovia serverov, prostredníctvom ktorých sa ponúkajú služby cloud computingu súkromným osobám. Týmto rozsudkom tak SD EÚ upozornil, že nie všetky použitia v digitálnom prostredí sa musia klasifikovať ako verejný prenos, ale treba mať na pamäti aj iné spôsoby použitia a s nimi súvisiace výhradné práva (právo na vyhotovenie rozmnoženiny), ktoré môžu byť dotknuté.⁴

So žiadosťou o výklad smernice 2014/26/EÚ o kolektívnej správe práv sa na SD EÚ obrátil taliansky vnútroštátny súd v prejudiciálnom konaní vo veci C-10/22 Liberi editori e autori (ďalej LEA, talianska organizácia kolektívnej správy) proti Jamendo SA (nezávislý subjekt správy zriadený podľa luxemburského práva)⁵. Spoločnosť Jamendo SA je nezávislým subjektom správy, ktorý umožňuje stiahnuť si hudobné skladby na osobné použitie a počúvať ich zdarma z internetovej stránky Jamendo v súlade s podmienkami licenčných zmlúv, pričom časť digitálneho hudobného katalógu Jamendo sa sprístupňuje aj na komerčné účely, ak nositelia práv dali na takéto použitie súhlas. LEA v pozícii organizácie kolektívnej správy podala na vnútroštátny

súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia proti spoločnosti Jamendo SA, aby sa zdržala nezákonnej sprostredkovateľskej činnosti v oblasti autorských práv. LEA súčasne navrhla, aby vnútroštátny súd uložil spoločnosti Jamendo SA povinnosť zdržať sa kompletne vykonávania podnikateľskej činnosti v Taliansku a uhradiť penále za porušenie tejto povinnosti. LEA tvrdí, že spoločnosť Jamendo SA nie je zapísaná v zozname organizácií kolektívnej správy v Taliansku a nespĺňa osobitné požiadavky stanovené talianskym legislatívnym dekrétom, ktorým sa v Taliansku prebrala smernica 2014/26/EÚ. Predmetný dekrét totiž vyhradil činnosť sprostredkovateľa autorských práv a zástupcu nositeľov práv výlučne Talianskej spoločnosti autorov a vydavateľov (SIAE) a ostatným organizáciám kolektívnej správy uvedeným v danom dekréte. Okrem týchto organizácií môžu nositelia práv vykonávať svoje práva ešte aj priamo. Na základe uvedeného ustanovenia dekrétu sa spoločnosť Jamendo SA domnieva, že pri prebratí smernice 2014/26/EÚ do talianskej autorskoprávnej legislatívy došlo k nesprávnej transpozícii, keďže nezávislé subjekty správy boli v dekréte úplne opomenuté a nepriznávajú sa im v Taliansku akékoľvek práva stanovené smernicou 2014/26/EÚ. Spoločnosť Jamendo SA sa tým odvoláva na smernicu 2014/26/EÚ, podľa ktorej si nositeľ práv môže slobodne vybrať organizáciu kolektívnej správy alebo nezávislý subjekt správy, ktorým sa nechá zastupovať alebo ktorým si nechá spravovať svoje práva k dielam a iným predmetom ochrany. Z toho dôvodu spoločnosť Jamendo SA navrhla SD EÚ položiť prejudiciálnu otázku, či je v súlade so smernicou 2014/26/EÚ, že platná právna úprava v dotknutom štáte (Taliansku) vyhradzuje prístup na trh v oblasti sprostredkovania autorských práv alebo udeľovania licencií iba subjektom, ktoré sú organizáciami kolektívnej správy a vylučuje tak ostatné subjekty, ktoré možno kvalifikovať ako nezávislé subjekty správy založené v príslušnom štáte alebo pochádzajúce z iných ČŠ. Z hľadiska budúceho rozsudku SD EÚ môže byť toto rozhodnutie prelomové, a to s ohľadom na to, že služba Jamendo je dostupná v mnohých ČŠ EÚ a možné rozhodnutie SD EÚ by mohlo spoločnosti Jamendo SA všeobecne priznať status nezávislého subjektu správy.

*JUDr. Jakub Slovák
Odbor autorského práva, Sekcia kreatívneho priemyslu
Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky*

⁴ Celé znenie rozsudku vo veci C-433/20 je dostupné na stránke SD EÚ: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-433/20>.

⁵ Znenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-10/22 je dostupné na stránke SD EÚ:

<https://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=255202&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2568348>.

COINTT 2022

COOPERATION INNOVATION TECHNOLOGY TRANSFER 2022 (COINTT 2022) „otvorí oči“ podnikateľom, aby lepšie spoznali potenciál akademických pracovísk.

Aktuálne o zjednodušení komunikácie

Podujatie COINTT, to je transfer technológií, ochrana duševného vlastníctva, inovácie aj podpora podnikania. Tieto široko orientované pojmy majú svoje špecifiká, vyvíjajú sa v čase. Každoročná konferencia je tak pre zainteresovaných príležitosťou zdieľať to najaktuálnejšie z daných oblastí.

Tohtoročný COINTT zacieli na
zjednodušenie kontaktu medzi akademickou a podnikateľskou sférou pri transfere technológií.

„V jednotlivých programových vstupoch budeme hľadať odpovede na otázky: V čom sú open access a easy access prínosom pre komerčné využitie duševného vlastníctva? Ako možno zjednodušiť transfer technológií na slovenských vedeckovýskumných pracoviskách? Aké metódy kontaktovania a spolupráce s komerčnou sférou pracovísk využívajú? Ako zatraktívniť ich činnosť pre súkromný sektor? Akú úlohu má zohrať Centrum transferu technológií pri CVTI SR ako celonárodné pracovisko? Akú úlohu a význam majú lokálne centrá transferu technológií na jednotlivých univerzitách?“ upresňuje z programového zamerania konferencie Želmíra Gerová z CVTI SR.

Tradičné ocenenie s tradičným významom

Súčasťou podujatia COINTT je už tradične aj **slávnostné vyhlasovanie výsledkov súťaže *Cena za transfer technológií na Slovensku (CTTS)***. Za prácu a sú oceňovaní vedci, výskumníci a vedeckovýskumné tímy v troch kategóriách: inovácia, inovátor/inovátorka a počín v oblasti transferu technológií. Tento rok sa udeľovanie cien plánuje počas slávnostného večera.

Organizátori pripomínajú, že hlavným cieľom oceňovania je ďalšia motivácia akademického prostredia, vedy a výskumu k aktívnemu prístupu k procesu transferu technológií. V reči podnikania, ich výskum a ich inovácie sa, vďaka ochrane duševného vlastníctva a jeho komercializácii, stávajú tým, čo „predáva“.

Premiéra výlučne prezenčnej formy konferencie

COINTT 2022 sa bude konať **18. až 19. októbra 2022**. Hostiť ho budú priestory bratislavského hotela Saffron a po prvýkrát sa konferencia uskutoční len ako takzvané in-site podujatie, čiže výlučne v prezenčnej forme. Ako každý rok základnú programovú štruktúru budú tvoriť: **transfer technológií, inovácie a spolupráca.**

REGISTRUJTE SA na www.cointt.sk

Organizátorom podujatia je Centrum transferu technológií pri Centre vedecko-technických informácií SR (CTT CVTI SR). Spoluorganizátormi sú Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA), konzultačná spoločnosť na podporu startupov – Civitta Slovakia, a. s., a Národné centrum pre transfer technológií SR (NCTT SR) združujúce sedem verejnoprávnych univerzít, SAV a CVTI SR s cieľom podporiť transfer technológií na Slovensku a jeho systematizáciu.

Podujatie COINTT je realizované v rámci implementácie národného projektu Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku II – NITT SK II./Investícia do Vašej budúcnosti/Tento projekt je podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja/www.opii.gov.sk

Kontakt pre médiá – Komunikačný odbor Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR: tel.: 02/59 374 253, tlacove@minedu.sk

Kontakt pre médiá – Centrum vedecko-technických informácií SR: Eva Vašková, tel.: 02/ 69 25 113, eva.vaskova@cvtisr.sk